

**CORRE
POR UNHA
CAUSA**

15
EDICIÓN

**CORRE
POLA
INFANCIA
REFUXIADA**

UNIDADE DIDÁCTICA

**QUINCE AÑOS CORRENDO
POLAS CAUSAS QUE NOS UNEN**

correporunacausa.org

 alboan | **entreculturas**

INTRODUCCIÓN

No mundo actual, máis de 40 millóns de nenas e nenos vense obrigados a deixar o seu fogar por mor de conflitos armados, persecucións, crises climáticas ou desigualdades estruturais. Con todo, detrás de cada desprazamento hai historias de esperanza, resiliencia e soños que merecen ser escoitados e acompañados.

A XV **Carrera Solidaria** “Corre por unha Causa” **2026** convidanos a **correr, camiñar e reflexionar** con e pola **infancia refuxiada**.

Esta **Unidade Didáctica** acompaña aos centros educativos e familias nun proceso de sensibilización sobre os nenos e nenas en situación de emerxencia e desprazamento forzoso recoñecendo que todas as infancias —migradas, refuxiadas ou locais— forman parte dunha mesma humanidade diversa.

O propósito non é só colaborar con esta causa, senón recoñecer, aprender e actuar xuntos e xuntas: mirar á infancia refuxiada e desprazada non como vítima, senón como protagonista da súa historia; e mirarnos tamén a nós mesmos como parte dunha sociedade capaz de acoller, escoitar e transformar.

Esta proposta educativa divídese en dúas etapas:

- ✱ **Etapas 1 (4-12 anos):** Infantil e Primaria
- ✱ **Etapas 2 (13-18 anos):** Secundaria e Bacharelato

Os anexos inclúen persoais e recursos visuais con enfoque inclusivo e diverso.

CORRE
POR UNHA
CAUSA

4 a 12 anos:
Infancia e
Primaria

As miñas mans
contan historias

4 a 12* Obxectivos:

- 01** Promover a empatía e escoita activa cara á infancia refuxiada e desprazada.
- 02** Recoñecer a diversidade cultural e de experiencias dentro da comunidade escolar.
- 03** Comprender que todas as infancias teñen dereito á seguridade, ao xogo e á educación.

Materiais:

- * Persoais de mans (de diferentes tamaños).
- * Folios, lapis, ceras, tesoiras e pegamento.
- * Cartolina grande co lema: “Véxoche, escóitoche, camiño contigo”.

Desenvolvemento**

1. Diálogo inicial: “Todas as mans contan”

Comezamos cunha breve conversación guiada en círculo, para crear un espazo de confianza e escoita.

- * Que historias poden contar as nosas mans? (Por exemplo: abrazos, xogos, axuda, traballo, creación, coidado...).
- * Imaxinemos por un momento que as nosas mans tivesen que deixar a súa casa ou o seu lugar favorito. Que cousas botarían de menos? Que emocións poderían sentir nese momento?
- * E se as nosas mans chegasen a un lugar novo, que lles gustaría atopar alí? Que xestos ou accións faríanlles sentirse benvidas e seguras?

Anímase ao grupo para pensar en **como sente alguén que chega** a un sitio novo e **que podemos facer para que sinta acolido/a**.

2. Dinámica: “A miña man, a miña historia”

Cada participante debuxa a súa man nunha cartolina (elixindo a cor que desexe).

Dentro dela, escribe ou debuxa:

- ✖ algo que lle gusta de si mesmo/a ou da súa cultura,
- ✖ algo que quere compartir cos demais,
- ✖ e algo que lle gustaría recibir (amizade, benvida, alegría, xogo...).

As mans recórtanse e decoran con símbolos de diversidade, unión ou alegría.

3. Construción do mural: “Mans que acollen”

Péganse todas as mans formando a silueta dunha casa ou refuxio (pode ser a silueta de “Escola Refuxio”).

Cada neno/para explica brevemente o seu debuxo.

O mural mostra que a diversidade de mans (e de historias) forma **unha comunidade que se coida e escóitase**.

© Paula Casado / JRS

Reflexión final

- * Que aprendemos sobre a importancia de acoller ás persoas?
- * Que podemos facer para que ninguén sinta “fóra” do grupo?
- * Que significa camiñar xuntos e xuntas, aínda que veñamos de lugares distintos?

Xesto de compromiso

O grupo escribe nunha cartolina:

“As nosas mans constrúen acollida e esperanza.”

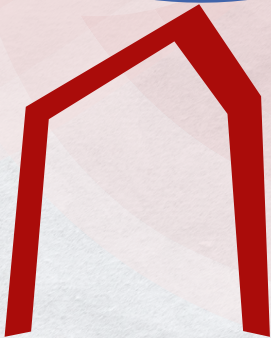
Tómase unha foto do mural co grupo e compártese co hashtag **#CorreXunaCausa**, mostrando que a diversidade é forza e unión.

© Paula Casado / JRS

13 a 18 anos:
ESO e
Bacharelato

Camiños que nos unen:
mirar o mundo desde
moitas voces

13 a 18* Obxectivos:

- 01** Comprender que, ao longo da historia, as persoas desprazáronse por moitos motivos e que o refuxio é unha das formas de migración.
- 02** Recoñecer que moverse e atoparse con outras culturas permitiu crear novas ideas, expresións artísticas, descubrimentos e formas de vida.
- 03** Fomentar unha mirada de respecto, acollida e solidariedade cara a quen busca un novo lugar onde vivir.

Materiais:

- * Proxector ou taboleiro dixital.
- * Mapa do mundo de Peters, marcadores e papel grande.
- * Tarxetas de compromiso individual.
- * Vídeo **Escola Refuxio** (www.escuelarefugio.org) ou
- * testemuños breves de persoas en movemento.

Para profundar:

- [Guía Interculturalidade Crítica e Antirracismo](#)
- [Máis aló das fronteiras: Proposta de traballo AntiRumores](#)

Desenvolvemento da Actividade

1. Introducción: “Moverse é humano”

O educador/a inicia a sesión proxectando un mapa (Anexo 1) e comenta brevemente:

*“Desde os primeiros seres humanos que saíron de África ata as persoas que hoxe se desprazan por guerras, desigualdade ou cambio climático, **movernos foi sempre parte da historia humana**. As guerras, os intercambios culturais, o comercio e a procura de seguridade ou coñecemento fixeron que a humanidade estea en constante movemento.”*

Pídese aos estudantes que pensen se no seu país nalgún momento da historia as persoas tiveron que migrar e por que motivos fixérono. Compártanse exemplos de migracións coñecidas ao longo da historia (a diáspora africana, as migracións europeas do século XIX, os movementos internos dentro dos países etc.)/ etc.).

A continuación, pídesse que miren sobre a súa propia familia, dentro da súa árbore xenealóxica e poidan identificar onde naceron os seus antepasados e onde viven agora, buscando identificar migracións que sucedesen na súa propia familia e por que motivos sucederon ou cren que sucederon.

A mensaxe central é clara: **a mobilidade non é unha excepción, é unha condición humana.**

2. Actividade grupal: “O mapa das conexións humanas”

En grupos pequenos, os e as estudantes reciben un mapa do mundo (impreso ou proxectado, ver Anexo 1).

Cada grupo usará rotuladores ou post-its de cores para trazar e representar diferentes tipos de roteiros:

a) Roteiros da humanidade: Marcan grandes movementos históricos que xurdisen na conversación anterior (por exemplo, a saída dos primeiros humanos desde África, os roteiros comerciais como o Roteiro da Seda, as migracións europeas ou africanas, ou os desprazamentos por guerras ou conflitos armados).

Cada grupo engade un pequeno texto ou debuxo xunto ao roteiro, indicando que aprendizaxes ou intercambios xerou (arte, alimentos, ideas, inventos etc.)/ etc.).

b) Roteiros persoais ou familiares: Os e as estudantes que o desexen poden situar os lugares de orixe ou procedencia familiar, ou aqueles a os que se desprazaron por estudos, traballo ou experiencias persoais.

Se non desexan compartir datos persoais, poden marcar roteiros simbólicos: viaxes que lles gustaría facer, culturas coas que senten conectados, ou lugares que admiran pola súa diversidade.

Xunto a cada roteiro, escriben que achegas positivas traen estes movementos: intercambio cultural, novas ideas, linguas, arte, innovación, solidariedade etc.

© Paula Casado / JRS

Reflexión colectiva

Unha vez completados os mapas, expóñense na aula. O grupo camiña ao redor dos mapas e comenta:

- * Que pegadas culturais, científicas ou artísticas deixounos o movemento humano?
- * Que nos ensina este mapa sobre a nosa historia compartida?

O educador/a pecha resaltando:

"Cada liña deste mapa conta unha historia de encontro, de aprendizaxe e de creación colectiva. As culturas formáronse grazas a estes camiños. A interculturalidad crítica convidanos a recoñecer esas conexións e a construír relacións máis xustas e equitativas entre todos os pobos."

© Paula Casado / JRS

3. Creación colectiva: “Mirar o mundo desde moitas voces”

Despois de observar todos os mapas, o educador/para convida ao grupo para pensar:

“Agora que vimos como os movementos humanos han conectado culturas e creado novos coñecementos, que cousas positivas deixounos a migración e o encontro entre pobos?”

En grupos pequenos, os e as estudantes elixen unha **achega cultural, artística ou científica** que nacese do intercambio entre diferentes lugares (por exemplo: a música, a gastronomía, os inventos, os idiomas ou as tradicións compartidas).

Cada grupo escribe ou debuxa a súa elección nunha cartolina ou folio e engade unha breve frase que resuma a súa reflexión. Todas as creacións colócanse nun mural común co título: **“Mirar o mundo desde moitas voces: somos historia en movemento.”**

O educador/para termina a actividade explicando que ao longo da historia, os seres humanos movémosnos por moitas razóns: buscar alimento, aprender, comerciar ou vivir en paz. Con todo, hai persoas que hoxe ven obrigadas a deixar o seu fogar para protexer a súa vida. A esas persoas chamámolas refuxiadas: homes, mulleres, nenas e nenos que foxen de guerras, persecución ou violencia e que buscan un lugar seguro onde empezar de novo.

Segundo a **Convención de Xenebra de 1951**, unha persoa refuxiada é aquela que tivo que saír do seu país porque sofre persecución, violencia ou guerra, e non pode regresar de forma segura. O **dereito ao refuxio** está recoñecido pola comunidade internacional como un dereito humano fundamental: toda persoa ten dereito a buscar e recibir protección cando a súa vida corre perigo.

Atopar refuxio significa poder volver empezar, acceder á educación, a saúde e a seguridade, e ser acollida con respecto e dignidade.

Na Carrera **Corre por unha Causa**, corremos polos nenos e nenas en situación de refuxio, polo seu dereito á educación, á seguridade e a unha vida digna.

Corremos tamén por un mundo onde ninguén teña que fuxir para vivir en paz.

Pódese pechar a actividade co [vídeo](#) da campaña **Escola Refuxio** (www.escuelarefugio.org).

© Paula Casado / IRS

Xesto de Compromiso

Cada estudante escribe nunha tarxeta e completa a seguinte frase cunha acción de compromiso:

“Comprométome a mirar o que nos une e a valorar as achegas que cada cultura trae ao mundo ao...”

Debaixo, poden completar tamén:

“O que máis me gusta ou admiro da migración é...” (por exemplo: *“a música que naceu do encontro entre culturas”, “os sabores que se mesturan nas comidas”, “as linguas e palabras que compartimos”, “as historias e costumes que viaxan coas persoas”*).

As tarxetas colócanse ao redor do mural “Mirar o mundo desde moitas voces”, formando un círculo de unión que simboliza a riqueza do movemento humano.

O mural pode expoñerse durante a Carrera “Corre por unha Causa”, acompañado da mensaxe:

“Corremos pola infancia refuxiada e por un mundo que celebra a diversidade que nos une.”

Actividade para **o dia da carreira** *

Cintas de acolhida e memoria

* **Actividade infantil adaptada**
para o dia da carreira ou das carreiras escolares.

Obxectivo:

- * Crear unha acción colectiva que visibilice o compromiso coa infancia refuxiada e celebre a diversidade desde escoita, a empatía e a esperanza.

Materiais:

- * Cintas de tea ou papel reciclado en tons de pel e cores vivos.
- * Rotuladores permanentes.
- * Estrutura ou valo onde atar as cintas.

Desenvolvemento da Actividade: **

1. Acolida e explicación (2 min)

"Hoxe non corremos só por quen está lonxe, senón xunto a eles. Cada cinta representa unha mensaxe que acompaña, unha voz que se suma ao camiño."

2. Escritura da mensaxe (5 min)

Cada persoa escribe na súa cinta unha mensaxe breve:

- * "A túa historia importa."
- * "A túa voz tamén constrúe futuro."
- * "Educación, xustiza, fogar."
- * "Que ningún neno ou nena quede atrás"
- * "Polo dereito á educación de todos os nenos e nenas"
- * "Paz para a infancia"

3. Creación colectiva (5 min)

As cintas átanse a estrutura/ cartel/ vala que haxa no recinto, formando un **"Mural" da Esperanza**.

O resultado mostra unha paisaxe de cores e palabras que simbolizan diversidade, movemento e acolida.

4. Peche (3 min)

Foto grupal. Lectura dunha mensaxe colectiva:

*"Hoxe as nosas voces viaxan xuntas pola infancia refuxiada.
Corremos non para chegar primeiro, senón para non deixar a ninguén
atrás."*

Variantes

- * En carreiras infantís: cintas atadas a mochilas ou bonecas que logo se suman ao mural.
- * En formato familiar: pais, fillos e fillas escriben xuntos unha mensaxe compartida.
- * En formato escolar: o mural pode quedar no colexio como símbolo permanente de acollida.

Conclusión

A educación intercultural e antirracista non busca ensinar sobre "os outros", senón ensinar a vivir xuntos.

© Paula Casado / JRS

Esta Unidade Didáctica converte a carreira nunha experiencia de aprendizaxe colectiva, onde cada paso é un xesto de recoñecemento, xustiza e esperanza compartida.

"Véxоче, escóitоче, camiño contigo."

Porque a acollida empeza cando somos capaces de mirar con respecto e camiñar ao mesmo ritmo.

**COMPROMÉTOME A MIRAR O QUE NOS UNE E A
VALORAR AS ACHEGAS QUE CADA CULTURA TRAE
AO MUNDO AO ...**

**CORRE
POR UNA
CAUSA**

Anexo 2